

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 9/2008

Warszawa, wrzesień 2008

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

MSZ – Minister Spraw Zagranicznych (Ministerstwo Spraw Zagranicznych)

ONZ – Narody Zjednoczone (Organizacja Narodów Zjednoczonych)

SK – Sąd Konstytucyjny

SN – Sąd Najwyższy

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

1

Wyrok ETS (wielka izba)
23 września 2008 r.
C-427/06
Bartsch

Język postępowania: niemiecki
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Bundesarbeitsgericht (Niemcy)
Rzecznik generalny: Eleanor Sharpston (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Równość traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy – Artykuł 13 TWE (zwalczanie dyskryminacji) – Dyrektywa 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy – Pracowniczy program emerytalny wykluczający prawo do emerytury dla co najmniej 15 lat młodszego małżonka zmarłego pracownika – Dyskryminacja ze względu na wiek – Związek z prawem wspólnotowym

Główne tezy uzasadnienia:

1. Prawo wspólnotowe nie zawiera zakazu wszelkiej dyskryminacji ze względu na wiek, której przestrzeganie sądy krajowe musiałyby zagwarantować wtedy, gdy ewentualnie dyskryminujące traktowanie nie ma związku z prawem wspólnotowym. Ponadto taki związek z prawem wspólnotowym nie powstaje na mocy art. 13 TWE (zwalczanie dyskryminacji) ani także na mocy dyrektywy 2000/78 przed upływem terminu transpozycji tej dyrektywy wyznaczonego danemu państwu członkowskiemu.
2. Niniejsza sprawa różni się od rozstrzygniętej wyrokiem ETS (wielka izba) z 22 listopada 2005 r. sprawy [C-144/04 Mangold](#). W tej ostatniej sprawie sporna regulacja krajowa stanowiła transpozycję dyrektywy 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC). Poprzez wymienioną dyrektywę sporna regulacja krajowa wchodziła w pole stosowania prawa wspólnotowego. Jednak w niniejszej sprawie znajdujące zastosowanie i będące przedmiotem sporu wytyczne funduszu ubezpieczeń społecznych przedsiębiorstwa, w którym zatrudniony był małżonek wdowy, nie stanowią środków transponujących przepisy wspólnotowe.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919076C19060427&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79919076C19060427&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. angielski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919076C19060427&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/juris/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79919477C19060427&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

2

Wyrok ETS (wielka izba)
3 września 2008 r.
C402/05 P i C-414/05 P
Kadi przeciwko Radzie UE i Komisji

Język postępowania: angielski i szwedzki
Postępowanie: odwołanie od wyroku SPI (art. 56 Statutu ETS)
Rzecznik generalny: Miguel Poiares Maduro (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB) – Szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom i podmiotom związanym z Osamą ben Ladenem, siecią Al-Kaida i talibami – Narody Zjednoczone – Rada Bezpieczeństwa – Rezolucje przyjęte na podstawie rozdziału VII Karty Narodów Zjednoczonych – Wykonanie we Wspólnocie – Prawa podstawowe – Prawo do poszanowania własności, prawo do bycia wysłuchanym i prawo do skutecznej kontroli sądowej

Główne tezy uzasadnienia:

1. Wspólnota Europejska jest wspólnotą prawa: zarówno państwa członkowskie, jak i instytucje wspólnotowe podlegają kontroli zgodności wydanych przez nie aktów z podstawową kartą konstytucyjną, jaką stanowi TWE; traktat ten ustanawia zupełny (kompletny) system środków prawnych i procedur powierzających ETS kontrolę zgodności z prawem aktów instytucji wspólnotowych. Umowa międzynarodowa nie może naruszać struktury kompetencyjnej określonej w traktatach stanowiących podstawę UE, a więc niezależności wspólnotowego systemu prawnego, nad którego przestrzeganiem czuwa ETS w ramach wyłącznej kompetencji, w którą jest wyposażony na podstawie art. 220 TWE i która stanowi jeden z fundamentów WE.
2. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa ETS prawa podstawowe stanowią integralną część ogólnych zasad prawa, nad których przestrzeganiem czuwa ETS. W tym zakresie ETS opiera się na tradycjach konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim, oraz na wskazówkach zaczerpniętych z umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka, przy których tworzeniu państwa członkowskie współpracowały lub do których przystąpiły. EKPC ma w tym względzie szczególne znaczenie. Przestrzeganie praw człowieka stanowi przesłankę zgodności z prawem aktów wspólnotowych.
3. Kontrola zgodności z prawem, jaką powinien zapewnić sąd wspólnotowy, dotyczy aktu wspólnotowego służącego wykonaniu danej umowy międzynarodowej, a nie umowy jako takiej. Trybunał nie może, w ramach właściwości wyłącznej przewidzianej w art. 220 TWE, kontrolować zgodności z prawem rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ uchwalonej w trybie rozdziału VII Karty Narodów Zjednoczonych, nawet jeśli kontrola

miałaby dotyczyć jedynie zgodności rezolucji z normami *ius cogens*.

4. Zasady rządzące międzynarodowym porządkiem prawnym ONZ nie wyłączają kontroli sądowej zgodności z prawem (z prawami podstawowymi) rozporządzenia wspólnotowego stanowiącego wykonanie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ przyjętych w trybie rozdziału VII Karty Narodów Zjednoczonych. Tego rodzaju immunitet jurysdykcyjny aktu prawa wspólnotowego, jako pochodna zasady pierwszeństwa zobowiązań wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych na poziomie międzynarodowym, w szczególności zobowiązań dotyczących rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ uchwalonych w trybie rozdziału VII tej karty, nie znajduje ponadto jakichkolwiek podstaw w TWE. Przewidziane w TWE odstępstwa od stosowania pierwotnego prawa wspólnotowego (art. 307 i art. 297 TWE) nie mogą być rozumiane jako zezwolenie na odstępstwa od zasad wolności, demokracji oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, stanowiących w myśl art. 6 ust. 1 TUE fundament Unii. Artykuł 307 TWE (stosowanie umów międzynarodowych zawartych przed przystąpieniem danego państwa do UE) nie może bowiem w żadnym przypadku zezwalać na podważenie zasad należących do fundamentów wspólnotowego porządku prawnego, w szczególności zasady ochrony praw podstawowych, która obejmuje kontrolę przez sąd wspólnotowy zgodności z prawem aktów wspólnotowych.
5. Kontrola przez ETS ważności (zgodności z prawami człowieka) wszelkich aktów prawa wspólnotowego jest wyrazem gwarancji konstytucyjnej wynikającej z TWE jako autonomicznego systemu prawnego, którego umowa międzynarodowa nie może naruszać. Kwestia właściwości ETS jest elementem wewnętrznego i autonomicznego porządku Wspólnoty, w którym mieści się sporne rozporządzenie i w ramach którego ETS jest właściwy do kontrolowania ważności aktów wspólnotowych w aspekcie przestrzegania praw podstawowych.
6. Istnienie w ramach systemu sankcji ONZ procedury rewizji przed Komitetem ds. sankcji nie może skutkować generalnym immunitetem jurysdykcyjnym w ramach wewnętrznego porządku prawnego WE. Wspomniany immunitet, który stworzyłby istotne odstępstwo od przewidzianego w TWE systemu sądowej ochrony praw podstawowych, jest nieuzasadniony w sytuacji, gdy procedura rewizji w sposób oczywisty nie zapewnia gwarancji ochrony sądowej. Sądy wspólnotowe powinny zapewnić co do zasady pełną kontrolę zgodności z prawem (z prawami człowieka) ogółu aktów wspólnotowych, w tym również tych aktów wspólnotowych, które służą wykonaniu rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ uchwalonych w trybie rozdziału VII Karty Narodów Zjednoczonych.
7. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa ETS zasada skutecznej ochrony sądowej jest zasadą ogólną prawa wspólnotowego wynikającą ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich, chronioną na mocy art. 6 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) i art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) EKPC, potwierdzoną również w art. 47 Karty praw podstawowych UE, ogłoszonej w dniu 7 grudnia 2000 r. w Nicei. Ochrona sądowa powinna obejmować w szczególności kontrolę zgodności z prawem uzasadnienia umieszczenia nazwiska danej osoby lub nazwy podmiotu w wykazie stanowiącym załącznik do spornego rozporządzenia (co pociąga za sobą nałożenie na tych adresatów zespołu środków ograniczających). Skuteczność wspomnianej ochrony sądowej wymaga, aby dany organ wspólnotowy poinformował zainteresowanych w najszerszym możliwym zakresie, w chwili podejmowania decyzji lub najszybciej jak to możliwe po podjęciu decyzji, o powodach umieszczenia ich w wykazie w celu umożliwienia im skorzystania w terminie z prawa do zaskarżenia decyzji.
8. W przypadku aktu wspólnotowego służącego wykonaniu rezolucji Rady Bezpieczeństwa

ONZ uchwalonej w ramach walki z terroryzmem nadrzędne względy dotyczące bezpieczeństwa lub utrzymywania stosunków międzynarodowych WE i jej państw członkowskich mogą stać na przeszkodzie informowaniu zainteresowanych o niektórych okolicznościach, a co za tym idzie, wysłuchaniu ich co do tych okoliczności. W takim jednak przypadku sąd wspólnotowy powinien, w ramach sprawowanej kontroli sądowej, pogodzić z jednej strony uzasadnioną troskę o bezpieczeństwo charakteru i źródeł informacji uwzględnianych przy wydawaniu danego aktu, a z drugiej strony konieczność przyznania stronie możliwości skorzystania w dostatecznym stopniu z norm proceduralnych. Rada UE nie poinformowała skarżących o dowodach zgromadzonych przeciwko nim, uzasadniających nałożenie na nich środków ograniczających, ani nie przyznała im prawa do zapoznania się z tymi dowodami w rozsądnym terminie po zastosowaniu tych środków. Skarżący nie mieli możliwości przedstawienia swojego stanowiska w tej kwestii. W konsekwencji doszło do naruszenia prawa skarżących do obrony, w szczególności prawa do bycia wysłuchanym. Ponadto mając na uwadze związek między prawem do obrony a prawem do skutecznej ochrony sądowej należy uznać, że doszło do naruszenia prawa skarżących do skutecznej ochrony sądowej.

9. Biorąc pod uwagę interes ogólny w postaci walki wszelkimi środkami, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych, z zagrożeniami dla pokoju międzynarodowego i bezpieczeństwa międzynarodowego wynikającymi z aktów terrorystycznych, zamrożenie funduszy, środków finansowych i innych zasobów gospodarczych osób zidentyfikowanych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Komitet ds. Sankcji jako powiązane z Osamą ben Ladenem, siecią Al-Kaida i talibami, nie może samo w sobie uchodzić za niewłaściwe lub nieproporcjonalne. Tym niemniej sporne rozporządzenie wspólnotowe zostało przyjęte, w zakresie jakim dotyczy skarżącego Kadi, bez zapewnienia jakiegokolwiek gwarancji umożliwiającej skarżącemu przedstawienie swojej sprawy właściwym organom, i to w sytuacji, w której ograniczenie jego mienia należy uważać za daleko idące z uwagi na ogólny zasięg i rzeczywisty czas trwania środków ograniczających. W konsekwencji doszło do nieuzasadnionego ograniczenia prawa własności skarżącego Kadi.
10. Stwierdzenie nieważności spornego rozporządzenia ze skutkiem natychmiastowym mogłoby w sposób poważny i nieodwracalny zaszkodzić skuteczności środków ograniczających nałożonych rozporządzeniem, które Wspólnota ma obowiązek wprowadzać w życie. Skarżący mogliby bowiem, przed ewentualnym przyjęciem nowego rozporządzenia, przedsięwziąć kroki zmierzające do uniknięcia ponownego zamrożenia ich funduszy. W konsekwencji ETS utrzymuje na podstawie art. 231 TWE skutki spornego rozporządzenia w zakresie, w jakim dotyczy ono skarżących, przez czas nieprzekraczający trzech miesięcy, licząc od dnia ogłoszenia wyroku.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919096C19050402&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79919096C19050402&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. angielski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919096C19050402&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919883C19050402&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79919883C19050402&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiques/cp08/aff/cp080060pl.pdf>

(jęz. polski)

Strasburg

1

Wyrok ETPC
30 września 2008 r.
sygn. 12863/02
Işıldak przeciwko Turcji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania mieszkania)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 13 EKPC (prawo do skutecznego
środka odwoławczego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Bez względu na to, w jakim stopniu pracownia kowalstwa artystycznego była dostępna dla publiczności, art. 8 EKPC (prawo do poszanowania mieszkania) znajdował zastosowanie w sytuacji, gdy stanowiła ona miejsce pracy skarżącego. Wkroczenie policji do pracowni bez zaproszenia ze strony skarżącego stanowiło ingerencję w prawo skarżącego chronione na mocy art. 8 EKPC.
2. Zgodnie z przepisami krajowymi obowiązującymi w chwili zdarzenia policja mogła dokonać przeszukania mieszkania bez uprzedniej zgody sądu w sytuacji, gdy zwłoka w dokonaniu czynności mogła wyrządzić szkodę. Policja mogła sama decydować o przeszukaniu i określać jego zakres. Trybunał nie dostrzega powodów braku uprzedniej (*a priori*) sądowej kontroli przeszukania pracowni. Ponadto skarżący nie dysponował skutecznym środkiem prawnym umożliwiającym sądową kontrolę *a posteriori* zgodności z prawem i zasadności przeszukania. W konsekwencji należy uznać, że przepisy krajowe nie stanowiły dostatecznej gwarancji ochrony przed arbitralnością władz dokonujących ingerencji w prawo do poszanowania mieszkania. Doszło do naruszenia art. 8 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=73046&sessionId=16492581&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

2

Wyrok ETPC
30 września 2008 r.
sygn. 2697/06
Markoń przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.500 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

4 lata, 10 miesięcy i 4 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=73009&sessionId=16492581&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

3

Wyrok ETPC

25 września 2008 r.

sygn. 26664/03

K.T. przeciwko Norwegii

Sentencja:

Brak naruszenia art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) -
jednomyślnie

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) – 6 głosami
przeciwko 1

Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 13 EKPC (prawo do skutecznego
środka odwoławczego) – jednomyślnie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 8 EKPC nie jest źródłem generalnego obowiązku gruntownego badania przez organy opieki nad dziećmi prawdziwości otrzymanych doniesień (zgłoszeń) dotyczących opieki zanim zostanie wszczęte postępowanie dochodzeniowe. Wymaganie, aby wszelkie tego typu doniesienia (zgłoszenia), nawet te, które wydają się wiarygodne, były z góry weryfikowane, rodziłoby ryzyko opóźnienia postępowania i odciągałoby uwagę i zasoby organów od rzeczywistych problemów. Ograniczałoby to skuteczność działania organów w sprawach, w których kluczowe znaczenie ma pilne ustalenie czy dziecko znajduje się w sytuacji, która może zagrażać jego zdrowiu lub rozwojowi. ETPC zwraca w tym kontekście uwagę na znaczenie skuteczności wymienionych działań akcentowane w art. 19 Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
2. Choć sądy niższych instancji oddaliły wniosek skarżącego o kontrolę zgodności z prawem dochodzenia prowadzonego przez organy opieki nad dziećmi bez badania *meritum* zarzutów, SN skontrolował *meritum* wniosku. Zgodnie z prawem norweskim SN przysługiwała w sprawie pełna kompetencja w zakresie kontroli zarzutów co do prawa i co do faktów. SN przeprowadził w sprawie skarżącego publiczną rozprawę i przeprowadził pełną kontrolę kwestii prawnych i faktycznych dotyczących legalności postępowania dochodzeniowego. Choć decyzja sądów niższych instancji została podtrzymana, kontrola przeprowadzona przez SN zapewniała realizację prawa do sądu w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72881&sessionId=16536654&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

4

Wyrok ETPC
23 września 2008 r.
sygn. 54334/00
Lexa przeciwko Słowacji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego – legalność pozbawienia wolności)

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

Trybunał nie znajduje podstaw do podważenia wykładni przepisów słowackiej Konstytucji, zgodnie z którą decyzje Prezydenta Słowacji o zastosowaniu amnestii nie mogą być uchylone (w niniejszej sprawie Premier Słowacji M. Dzurinda, wykonując kompetencje Prezydenta Słowacji, cofnął wcześniejszą amnestię zastosowaną przez poprzedniego Premiera V. Mečiara wobec sprawców uprowadzenia do Austrii M. Kováča, syna Prezydenta Słowacji). Cofnięcie bezwarunkowej łaski nie jest dopuszczalne w świetle przepisów, praktyki i dominujących poglądów prawnych w pozostałych państwach-stronach EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72817&sessionId=16574870&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

5

Wyrok ETPC
23 września 2008 r.
sygn. 22930/05
Kachel przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

2 lata, 11 miesięcy i 17 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72811&sessionId=16574870&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

6

Wyrok ETPC
23 września 2008 r.
sygn. 48907/99
Ahtinen przeciwko Finlandii

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Główne tezy uzasadnienia:

W decyzji z 30 stycznia 2001 r. w sprawie [*Dudová i Duda przeciwko Republice Czeskiej*](#), sygn. 40224/98, ETPC orzekł, że art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) nie znajduje zastosowania do postępowania, w którym duchowni czeskosłowackiego Kościoła Husytów kwestionowali zakończenie przez władze kościelne ich posługi duchowej. Trybunał podzielił stanowisko sądów krajowych, że sądowe ustalanie kwestii takich jak kontynuowanie posługi w ramach kościoła byłoby niezgodne z zasadą autonomii i niezależności kościołów gwarantowaną w czeskiej Karcie podstawowych praw i wolności. Niniejsza sprawa dotyczy kwestii o mniejszym znaczeniu (przeniesienie duchownego Ewangelickiego Kościoła Luterskiego do innej parafii). Nie można zatem uznać, że skarżącemu przysługiwało „prawo” w rozumieniu art. 6 EKPC. Nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72809&sessionId=16577464&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

7

Wyrok ETPC
23 września 2008 r.
sygn. 9907/02
Emine Araç przeciwko Turcji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

Mając na względzie wagę prawa skarżącej do odbycia studiów wyższych ETPC uznaje, że ograniczenie wynikające z kwestionowanej regulacji krajowej nakazującej przedstawienie fotografii odkrytej twarzy przy ubieganiu się o przyjęcia na studia dotyczy praw skarżącej i w konsekwencji ma charakter cywilny w rozumieniu EKPC.

Linki:

Tekst decyzji:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72778&sessionId=16637276&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

8

Wyrok ETPC

23 września 2008 r.

sygn. 19955/05 i 15085/06

Grayson i Barnham przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Brak naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)

Główne tezy uzasadnienia:

Skarżący zostali uznani za winnych handlu narkotykami przez szereg lat. Następnie w postępowaniu dotyczącym przepadku korzyści z popełnionego przestępstwa zgodnie z prawem angielskim na skarżących spoczął ciężar dowodu, że kwestionowane środki majątkowe, którymi dysponowali w czasie prowadzenia działalności przestępczej, pochodziły z legalnych źródeł. W postępowaniu zagwarantowano prawo skarżących do obrony; ocena materiału dowodowego była dokonywana przez sąd; zorganizowano publiczną rozprawę; materiały oskarżenia zostały wcześniej przedstawione skarżącym, którzy mieli możliwość zgłoszenia dowodów i złożenia wyjaśnień; skarżących reprezentowali wybrani przez nich obrońcy; na oskarżycielu spoczywał ciężar dowodu, że skarżący dysponowali określonymi środkami majątkowymi w okresie, gdy doszło do popełnienia przestępstwa. Biorąc pod uwagę wymienione gwarancje ciężar dowodu nałożony na skarżących nie przekroczył rozsądnych granic. Nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72824&sessionId=16637276&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Wyrok ETPC (wielka izba)
19 września 2008 r.
sygn. 9174/02
Korbely przeciwko Węgrom

Sentencja:

Naruszenie art. 7 EKPC (zakaz karania bez podstawy prawnej) – 11 głosami przeciwko 6
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) – 12 głosami przeciwko 5

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 7 EKPC (zakaz karania bez podstawy prawnej) wyraża m.in. zasadę, zgodnie z którą tylko ustawa (*the law*) może określać przestępstwo i przewidywać karę (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Wymieniony przepis zakazuje rozszerzania zakresu przestępstw na czyny, które w przeszłości nie stanowiły przestępstwa, oraz rozszerzającego stosowania prawa karnego, w szczególności poprzez analogię, na niekorzyść oskarżonego. Wymieniony przepis nie wyklucza stopniowego rozjaśniania zasad odpowiedzialności karnej poprzez wykładnię sądową *a casu ad casum*, pod warunkiem że rezultat tej wykładni jest zbieżny z istotą danego przestępstwa i mógł być rozsądnie przewidziany.
2. Węgry związały się konwencjami genewskimi o ochronie ofiar wojny z 1949 r. poprzez dekret z mocą ustawy z 1954 r. Sam dekret nie zawierał tekstu konwencji i zobowiązywał MSZ do zapewnienia publikacji oficjalnego tłumaczenia konwencji przed ich wejściem w życie w odniesieniu do Węgier. MSZ wydało oficjalną broszurę zawierającą wymieniony tekst. Ponadto 5 września 1956 r. opublikowano w Gazecie Wojskowej rozkaz szefa sztabu generalnego dotyczący zapoznawania się z konwencjami genewskimi wraz z ich streszczeniem. W konsekwencji ETPC uznaje, że konwencje genewskie były wystarczająco dostępne dla skarżącego (kapitana w armii węgierskiej odpowiadającego karnie za zabicie osób cywilnych podczas rewolucji 1956 r. oraz za wydanie rozkazu strzelania do nich).
3. W ocenie węgierskiego SK czyny wymienione w art. 3 Konwencji genewskiej o ochronie osób cywilnych podczas wojny z dnia 12 sierpnia 1949 r. (art. 3 wspólny dla konwencji genewskich z 1949 r.) stanowią zbrodnie przeciwko ludzkości. W tym zakresie SK powołał się na orzecznictwo Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z 1986 r. oraz na raport Sekretarza Generalnego ONZ z 1993 r. dotyczący Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii. ETPC stwierdza jednak, że wymienione źródła są późniejsze, niż będące przedmiotem sprawy wydarzenia na Węgrzech z 1956 r. Ponadto żadne z wymienionych źródeł nie stwierdza, że czyny wymienione w art. 3 wspólnym dla konwencji genewskich są jako takie zbrodniami przeciwko ludzkości. Nawet gdyby uznać, że rzeczne źródła zawierają wskazania w tym względzie, ani SK ani sądy węgierskie, przed którymi skarżący był sądzony, nie zbadały w jakiej mierze owe wskazania mogą być zastosowane do sytuacji prawnej z 1956 r.

Linki:

[Tekst wyroku:](#)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72736&sessionId=16683007&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72737&sessionId=16683007&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

10

Wyrok ETPC
18 września 2008 r.
sygn. 35916/04
Chalabi przeciwko Francji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.500 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Finansowanie i zarządzanie miejscem kultu zasadniczo jest kwestią mającą publiczne znaczenie i budzącą powszechne zainteresowanie (*des questions d'intérêt général*) zarówno dla członków danej wspólnoty religijnej, jak i dla szerszej opinii publicznej. W konsekwencji margines swobody państwa w ograniczaniu wolności wypowiedzi o tych kwestiach jest wąski.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72670&sessionId=16771719&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

11

Wyrok ETPC
16 września 2008 r.
sygn. 7224/04
Naus przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
około 4 lat

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72621&sessionId=16771719&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

12

Wyrok ETPC
16 września 2008 r.
sygn. 36157/02
Cuc Pascu przeciwko Rumunii

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)

Główne tezy uzasadnienia:

Skarżący dziennikarz jest autorem dwojakiego rodzaju wypowiedzi pod adresem dziekana Wydziału Medycznego na Uniwersytecie, który był również członkiem Parlamentu: zarzutów o zachowanie o charakterze kryminalnym („handel organami”, „współudział w kradzieży”, „splagiatował albumy anatomiczne”) oraz wypowiedzi o charakterze znieważającym („oszust”, „łajdak”, „doktorek”). Jeśli chodzi o pierwszą grupę wypowiedzi to skarżący nie wskazał obiektywnego wyjaśnienia swoich zarzutów. Dziekan Wydziału Medycznego nie był nigdy ścigany karnie za czyny, o których mowa w artykule prasowym i nie chodziło o powszechnie znane zachowania, które nie byłyby dementowane. Jeśli chodzi o drugą grupę wypowiedzi, choć sporny artykuł wpisywał się w szerszą debatę toczącą się w tamtym czasie w Rumunii i dotyczącą korupcji funkcjonariuszy, w ocenie ETPC wypowiedzi skarżącego nie można uznać za pewną dozę przesady lub za prowokację dopuszczalną przy korzystaniu ze swobody dziennikarskiej. Z uwagi na ciężar zarzutów sformułowanych w spornym artykule prasowym skazanie skarżącego na karę grzywny w wysokości ok. 640 EUR oraz – solidarnie z wydawcą – w wysokości ok. 2239 EUR ingerencja w swobodę wypowiedzi skarżącego była proporcjonalna i konieczna w społeczeństwie demokratycznym.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72613&sessionId=16771719&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)